

РЕШЕНИЕ

№ 78

гр. Враца, 10.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА в публично заседание на дванадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Евгения Г. Симеонова

при участието на секретаря Миглена Н. Костадинова
като разглежда докладваното от Евгения Г. Симеонова Търговско дело № 20221400900131 по описа за 2022 година

Производството е образувано по **искова молба вх.№ 4720/15.03.2022 г.** на на Т. М. А., ЕГН *****, с адрес: ***, и В. Б. А., ЕГН *****, с адрес: ***, който към момента на подаване на исковата молба е непълнолетен и действа лично и със съгласието на своя родител и законен представител Б. А. А., ЕГН *****, с адрес: ***, но в хода на съдебното производство е навършил пълнолетие, чрез пълномощниците им адв.Н. Д. и адв.Ж. Т., с която против ЗД „БУЛ ИНС“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, са предявени иски за заплащане на следните суми:

1/ Осъдителен иск за сумата 200 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от ищцата Т. М. А. в качеството ѝ на увредено лице като фактически съжител на Д.Е.М., починал при пътнотранспортно произшествие /ПТП/ на 02.05.2022 г. в гр.Оряхово; законната лихва върху тази сума съгласно чл.429, ал.3 от кодекса на застраховането /КЗ/, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция – 21.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане; законната лихва върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни, съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – от 11.08.2022 г. до окончателното изплащане;

2/ Осъдителен иск за сумата 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от ищеца В. Б. А. в качеството му на пострадало лице от ПТП на 02.05.2022 г. в гр.Оряхово; законната лихва върху тази сума, съгласно чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция – 21.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане; законната лихва върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни, съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – от 11.08.2022 г. до окончателното изплащане.

В исковата молба се посочва, че на 02.05.2022 г., около 13:20 ч. в

гр.Оряхово на *** до бензиностанция "Петрол" е настъпило ПТП между участник № 1 - лек автомобил марка "Ауди", модел "А4 Авант", с рег. № ВР *** ВТ, управляван от Х. Ш. Б., застрахован по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите /ЗЗГОА/ при ЗД "Бул Инс" АД; участник № 2 – лек автомобил, марка "Фолксваген", модел "Шаран", с рег.№ ВР *** СК, управляван от Р. М. М., и участник № 3 – лек автомобил марка "Дачия", модел "Логан", с рег.№ Р *** КА, управляван от Д.Е.М..

Твърди се, че в пряка причинно-следствена връзка с това ПТП Д.Е.М., който е фактически съжител на ищцата Т. М. А., е претърпял телесни увреждания - фрактура на 2, 3 и 4 прешлен отдясно, фрактура на 4 прешлен вляво, фрактура от 2 до 7 ребро, пневмоторакс на бял дроб и руптура на диафрагмата, които на 17.05.2022 г. са довели до смъртта му.

Твърди се също, че като пътник в л.а. "Дачия", модел "Логан", с рег.№ Р *** КА е пътувал и ищецът В. Б. А., който е претърпял телесно увреждане – мозъчно сътресение, без открита вътречерепна травма.

Според изложеното в исковата молба, от съставения Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 2022-1045-211/02.05.2022 г. е видно, че ПТП е причинено от непредпазливото и неправомерно поведение на водача на л.а. "Ауди", модел "А4 Авант", с рег.№ ВР *** ВТ – Х. Ш. Б., който е управлявал с несъобразена и висока скорост и е предприел неправилна маневра ляв завои, при която е отнел предимството на останалите участници. Сочи се, че във връзка с това ПТП е образувано първоначално ДП № 134/2021г., по описа на РУ на МВР Оряхово, пр.пр. № 930/2022 г. по описа на РП-Враца, ТО-Оряхово, което е изпратено по компетентност на Окръжна прокуратура-Враца.

В исковата молба се посочва, че от данните на Информационен център към Гаранционен фонд, публично оповестени на интернет страницата на фонда, към датата на събитието - 02.05.2022 г. е било налице валидно застрахователно правоотношение по ЗЗГОА с ответника ЗД "Бул Инс" АД по отношение на л.а. "Ауди", модел "А4 Авант", с рег.№ ВР *** ВТ, предоставящо покритието по чл. 493 КЗ за периода от 25.05.2021 г. – 24.05.2022 г.

Според ищеца, настъпилото събитие, неговата противоправност и виновността на дееца са безспорно доказани, а оттук е доказано и наличие на гражданска отговорност, попадаща в покритието по чл.493, ал.1 във връзка с чл. 477, ал. 1 от КЗ. Посочва се, че ищцата Т. М. А., в качеството си на увредено лице, и ищецът В. Б. А., в качеството си на пострадало лице, имат право да претендират пряко от ответника, в качеството му на застраховател по ЗЗГОА на виновния водач, изплащане на обезщетения за всички претърпени неимуществени вреди, които са в пряка причинно - следствена връзка с настъпилото ПТП.

Твърди се, че извънсъдебни претенции, при спазване на изискванията на чл. 380 КЗ, са депозираны при ответника с дата 21.07.2022 г. и са образувани щета №2210021889 и щета № 2210021890. С писмо изх. № НЩ-4961/01.08.2022 г. ответникът е отговорил, че не е налице основание за уважаването на претенцията за изплащане на застрахователно обезщетение по повод претърпени от Т. А. вреди, тъй като не са установени особено близки взаимоотношения между нея и починалия Д. М. и действително претърпени от смъртта му вреди, а с писмо изх. № НЩ-4962/01.08.2022 г. ответникът е

отговорил, че не е налице основание за уважаването на претенцията за изплащане на застрахователно обезщетение по повод претърпени от В. А. вреди, тъй като в представения констативен протокол лицето не фигурира като пострадало от произшествието, което е абсолютна предпоставка за изплащане на обезщетение по ЗЗГОА. Ищците считат, че със застрахователните претенции са представили необходимите документи, които удостоверяват особено близките отношения между Т. А. и Д. М., както и документи, удостоверяващи, че В. А. е пострадало от произшествието лице, поради което ответникът в разрез с приложимия закон е отказал да разгледа претенциите по същество и да определи застрахователни обезщетения, което поражда правен интерес от предявяването на настоящите осъдителни искове.

Ищците считат, че следва да им бъде присъдена законна лихва по чл.429, ал.3 КЗ от датата на депозиране на извънсъдебните претенции – 21.07.2022 г. до окончателното изплащане на обезщетенията, представляваща законната лихва, дължима от самия застрахован, Считат също, че ответникът им дължи и законна лихва за собствената си забава по чл.497, ал.1, т.1 КЗ върху размера на застрахователните обезщетения (главница и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ), тъй като не ги е определил и изплатил в срок, считано от изтичането на 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл.106, ал.3 КЗ, а именно – от 11.08.2022 г. до окончателното плащане.

В исковата молба се твърди, че в пряка причинно-следствена връзка с реализираното ПТП са причинени неимуществени вреди на ищцата Т. М. А., явяваща се увредено лице (фактически съжител и семейство) вследствие смъртта на Д.Е.М.. Посочва се, че загубата на фактически съжител, съставлява едно от най-тежките житейски събития и дори интензивността на страданието да намалее във времето, мъката няма как да бъде преодоляна до края на живота и в това отношение вредата е непоправима, а в материално отношение – неизмерима. Сочи се също, че ищцата осъзнава и страда от факта, че завинаги е лишена от пълноценно и щастливо семейство, което е имала с Д. М. преди настъпването на катастрофата, както и от житейската опора, която той ѝ е давал в продълЖ.е на дълги години брачен живот. Твърди се, че двамата са живели заедно в продълЖ.е на 14 години, през част от които са работили в Холандия, като Д. е бил строител и общ работник. Със спестяванията си са закупили семейна къща в гр.Бяла в близост до роднините на Т. А., тъй като Д. М. вече не е имал живи роднини около себе си. Посочва се, че този общ дом, както и притежаваният от тях автомобил, са били записани на името на ищцата А. по идея на Д. М., който е държал тя да бъде собственик на имуществото им. В исковата молба се твърди, че двамата са правили планове за деца, като периода 2012 г.-2022 г. са направили 10 инвитро процедури, като при един от опитите ищцата е забременяла и са се родили близнаци, които обаче са починали в деня на раждането. Останалите процедури са били неуспешни, но това не ги е обезсърчило в опитите да имат собствени деца. При така твърдените обстоятелства, ищцата счита, че отношенията ѝ с покойния Д. М. могат да бъдат окачествени като изключително близки, а връзката им – като дълбока, трайна и емоционална.

В исковата молба се твърди, че преди инцидента ищцата е била активен, борбен и силен човек и се е радвала на спокоен живот и срещи с близки и приятели, но след това е станала по-уязвима, по-неуверена и по-несигурна в своите възможности, избухлива, сприхава и затворена в

отношенията си с другите хора, затворена и самовгълбена в мислите си дали ще преживее загубата. Посочва се, че ищцата е срината психически и не намира смисъл в живота без мъжа си, тъй като го е загубила в разцвета на силите му, в момент, когато има най-голяма нужда от неговата помощ, подкрепа и любов и са правили планове за създаване на семейство и деца. Сочи се също, че ищцата е изпълнена с чувство за самота и безпомощност, с безперспективни мисли за бъдещето си и чувство на безпокойство.

Твърди се, че починалият е бил изключително жизнен за възрастта си, деен, отзивчив, инициативен, изпълнен с желание за живот, добър приятел, загрижен за семейството и близките си. Посочва се, че е бил финансова и морална подкрепа за ищцата, опора на семейството им и център на общността си в личен и професионален план. Твърди се, че преди смъртта си е бил в процес на пререгистрация на постоянния си адрес, но не е дочакал довършването на процедура по промяната чрез вписване на адреса на новозакупения им имот в гр.Бяла. Според изложеното в исковата молба, още в началото на връзката им през 2009 г. Д. М. е изгубил своята майка, а 4 години по-късно – и баща си, което е довело до допълнителното сплотяване на връзката им, тъй като ищцата е останала единствено негово семейство, партньор и приятел. Посочва се, че Д. М. има брат и сестри, но всички те имат свои семейства и деца, установили са се в различни населени места в България и чужбина, което ги е отдалечило и допринесло за изключителната връзка между Д. и Т..

Ищцата Т. А. оценява претърпените от нея неимуществени вреди в размер на 200 000 лв.

В исковата молба се посочва, че в резултат на ПТП ищецът В. Б. А. е претърпял телесни увреждания. Твърди се, че непосредствено след инцидента той е докаран по спешност в МБАЛ "Христо Ботев" АД-Враца в безсъзнание и е приет за лечение с диагноза "Мозъчно сътресение, без открита вътречерепна травма – "комоцио церебри"". На 04.05.2022 г. е изписан в добро общо състояние. Твърди се, че до настоящия момент периодично има главоболие и световъртеж, за което употребява болкоуспокояващи медикаменти, както и че изпитва постоянен страх, когато се намира в близост до движещо се МПС, както и силен страх и притеснение, че може да му се случи нещо лошо. Сочи се също, че с оглед психическото състояние на ищеца ще бъдат необходими бъдещи интервенции и работа с психолог за нормализиране на живота му.

Ищецът В. А. оценява претърпените от него неимуществени вреди в размер на 10 000 лв.

В исковата молба се изтъква, че при определяне размера на дължимите обезщетения следва да бъде взета предвид нарастващата инфлация в страна, като в тази насока се развиват подробни съображ.я.

В срока по чл.367, ал.1 ГПК е постъпил **отговор вх.№ 6319/01.11.2022 г.** от ответника ЗД "Бул Инс" АД, чрез пълномощника си адв.Ал.И., преупълномощен от адв.М.Гочев, в който се изразява становище за недопустимост и неоснователност на предявените искове.

На първо място в отговора се оспорват твърденията на ищите, че е причинен деликт от страна на водача на л.а. "Ауди" с рег.№ ВР *** ВТ – Х. Б., като се посочва, че няма влязла в сила присъда и досъдебното производство не е приключило. Оспорва се посоченият в исковата молба механизъм на

ПТП и се изразява становище, че представените доказателства нямат установителен характер по отношение на начина, по който е настъпило произшествието, поради което не може да бъде направен извод кой от водачите е действал противоправно, а без да е установено такова поведение не намира прилож.е и презумпцията за вина по чл.45, ал.2 ЗЗД. Развиват се съображ.я, че в представения констативен протокол е посочено само едно МПС със съответен водач, а като участници № 2 и № 3 са посочени само водачите без данни какво ППС управляват, както и че в графата "Видими щети на МПС" е посочено, че са в процес на изясняване, а в графата "Обстоятелства и причини за ПТП" е посочено само, че участник № 1 е предприел неправилна маневра завой като отнема предимство. Според ответника, тази неправилна маневра не е уточнена и не е ясно защо е приета за неправилна. Навеждат се доводи, че в констативния протокол за ПТП длъжностното лице следва да констатира установени на място обективни факти, е не да прави правни изводи. Посочва се, че предвид функционалната обвързаност между отговорността за вреди на водача на МПС и отговорността на застрахователя по ЗЗГОА се оспорва наличието на осъществен деликтен фактически състав във всички негови елементи.

Ответникът оспорва и излож.те в исковата молба твърдения, че ищцата Т. А. е била във фактическо съжителство с покойния Д. М.. Изтъква, че от представените доказателства е видно, че двамата са живели на различни адреси през целия сочен в исковата молба период.

С отговора се оспорва и размера на предявените искове. Прави се анализ на представените медицински документи, касаещи претърпените от ищеца А. травми, като се обобщава, че от същите е видно, че лицето е било прегледано на мястото на пътния инцидент и е насочен към болнично заведение, където е приет в ясно съзнание, контактен, адекватен, без гадене и повръщане, хемодинамично стабилен, като не са описани данни за повърхностни наранявания по главата, тялото и крайниците и отклонения от нормалното неврологично състояние, а при образните изследвания липсват данни за травматични увреждания. Според ответника, приетата диагноза вероятно почива на съобщението на ищеца, че няма ясен спомен за случилото се. Счита, че на В. А. е причинено временно разстройство на здравето, неопасно за живота (лека телесна повреда по смисъла на чл.130, ал.1 НК), с възстановителен период от около 20-ина дни, поради което адекватното обезщетение е около 1 000 лв., ако искът се докаже по основание.

По отношение на претендираните вреди от ищцата Т. А. се прави оспорване относно наличието на особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди по смисъла на ТР № 1/2018 г. на ОСНГТК на ВКС. Навеждат се доводи, че не са налице конкретни житейски обстоятелства, от които да е видно, че привързаността между двамата е била толкова силна, че смъртта на единия да е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите. Развиват се съображ.я, че в случай на фактическо съпружеско съжителство на доказване подлежат фактите на осъществяване на трайна връзка, заключаваща се в общо домакинство, при общо местоживеене на лицата, поддържане на общност на отношения от материален и нематериален характер, съвместна грижа на лицата едно за друго, когато съжителстват само двамата и нямат деца. Развиват се и съображ.я във връзка

с тълкуването и прилагането на чл.52 ЗЗД, като се извършва и позоваване на практиката на ВКС. Посочва се, че лимитите на застрахователното покритие по ЗЗГОА следва да се имат предвид само като ориентир за конкретната икономическа обстановка, при която е настъпило увреждането, без да представляват самостоятелен критерий за размера на обезщетението.

Ответникът прави възраж.е за съпричиняване на вредата от страна на пострадалия ищец В. А. и покойния Д. М., като се твърди, че са били без поставени предпазни колани. Навеждат се доводи, че ако са били с поставени предпазни колани са могли да избегнат или ограничат травмите до стене, че животът им да бъде съхранен. Твърди се също, че Д. М. е съпричинил вредите на собствено основание като водач на МПС с неправомерното си и рисково поведение, тъй като е управлявал ППС с противоречие с изискванията на ЗДРП и е имал техническа възможност да избегне ПТП, но не е направил необходимото, за да го предотврати. Развиват се теоретични съображ.я относно прилож.ето на чл.51, ал.2 ЗЗД и се извършва позоваване на ППВС № 17/1963 г.

Ответникът оспорва и претенцията за лихви, като твърди, че не е изпаднал в забава, тъй като увредените лица не са изпълнили задълж.ето си да представят поисканите от застрахователя доказателства по реда на чл.106, ал.3 КЗ.

В срока по чл.372, ал.1 ГПК е постъпила **допълнителната искова молба вх.№ 6917/24.11.2022 г.** от ищите Т. М. А. и В. Б. А., чрез пълномощника им адв.Н.Д., в която поддържат всички излож. твърдения в първоначалната искова молба.

Във връзка с направеното от ответника оспорване на механизма на ПТП, считат, че по делото са ангажирани нужните доказателствени искания за установяване на същия, а съгласно чл.45, ал.2 ЗЗД вината се презумира и в тежест на ответника е да докаже възраж.ето си. Развиват съображ.я, че представеният официален свидетелстващ документ – Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 2002-1045-211/02.05.2022 г. е надлежно съставен от компетентен държавен орган, съдържа всички изискуеми реквизити и е подписан от длъжностните лица, поради което има обвързваща съда материална доказателствена сила по чл.179 ГПК.

По отношение на направеното от ответника оспорване на исковете по основание и размер се посочва, че претендираните обезщетения не са завишени, напълно са съобразени с характера и степента на вредите и с принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД. Ищите считат, че с представените документи и направените доказателствени искания за назначаване на експертизи ще се установят всички твърдения за особено близки отношения между Т. А. и Д. М., както и относно здравословното състояние на В. А..

Ищите считат за неоснователно направеното от ответника възраж.е за съпричиняване. Излагат правни доводи и считат, че приносът на покойния Д. М. и на ищеца В. А. следва да бъде доказан при условията на пълно и главно доказване от ответника, като следва да се има предвид, че самият факт на непоставянето на предпазен колан само по себе си не е съпричиняващ фактор, а е необходимо да е в пряка причинно-следствена връзка с настъпването на вредоносния резултат.

В срока по чл.373, ал.1 ГПК е подаден **допълнителен отговор вх.№ 7249/08.12.2022 г.**, в който ответникът заявява, че поддържа изцяло

становището и твърденията, които е изложил в първоначалния отговор на исковата молба.

По делото са събрани писмени и гласни доказателства. Допуснати и изслушани са специализирани съдебна автотехническа експертиза /САТЕ/, съдебно-медицинска експертиза /СМЕ/ и комплексна съдебно-медицинска експертиза /КСМЕ/, както и съдебна психолого-психиатрична експертиза /СППЕ/.

След като обсъди събраните доказателства, поотделно и в тяхната пълнота, във връзка с излож.те от страните доводи, настоящият съдебен състав приема за установена следната фактическа обстановка:

С постановеното по реда на чл.374 ГПК Определение № 13/19.01.2023 г. съдът е приел, за безспорно обстоятелството, че на 02.05.2022 г. около 13:20 ч. в гр.Оряхово на *** до бензиностанция "Петрол" е настъпило ПТП.

Между страните се спори относно механизма на настъпване на това ПТП.

В подкрепа на излож.те в исковата молба твърдения ищите са представили Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 2022-1045-211/02.05.2022 г., в който е отразено, че от служител на РУ-Оряхово е посетено ПТП, настъпило на 02.05.2022 г. около 13:20 часа в обл.Враца, общ.Оряхово, гр.Оряхово на *** до бензиностанция "Петрол" между: участник № 1 - лек автомобил марка "Ауди", модел "А4 Авант", с рег. № ВР*** ВТ, управляван от Х. Ш. Б.; участник № 2 – лек автомобил, марка "Фолксваген", модел "Шаран", с рег.№ ВР *** СК, управляван от Р. М. М., и участник № 3 – лек автомобил марка "Дачия", модел "Логан", с рег.№ Р *** КА, управляван от Д.Е.М.. В протокола са описани и пътниците в автомобилите, като е посочено, че в третия автомобил, освен водача Д.Е.М., е имало и пътник – В. Б. А.. Като причина за ПТП е посочено, че участник № 1 е предприел неправилна маневра ляв завой и е отнел предимство. В протокола е посочено, че има пострадало лице – Д. М., който е обслужен в МБАЛ-Враца, където е установено, че е получил фрактура на 2,3 и 4 прешлен отдясно, фрактура вляво на 4-ти прешлен, фрактура от 2 до 7 ребро отляво, пневмоторакс на бял дроб и руптура на диафрагмата, а на 17.05.2022 г. е починал. В протокола е посочено също, че е образувано ДП № 134/2022 г. по описа на РУ-Оряхово.

По делото е изискано и представено постановление за привличане на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение от 22.03.2023 г., от което е видно, че Х. Ш. Б. е привлечен като обвиняем за посоченото ПТП.

В хода на съдебното производство по настоящето дело е постановена и Присъда № 17/20.09.2023 г. по НОХД № 430/2023 г. по описа на ОС-Враца, с която е признат Х. Ш. Б. за виновен в това, че на 02.05.2022 г. в 13:20 часа в гр.Оряхово, на кръстовището на *** и път III-306 при управление на МПС - лек автомобил марка "Ауди", модел "А4", с рег.№ ВР *** ВТ по *** в посока на двиЖ.е от центъра на гр.Оряхово към изхода за гр.Мизия, в нарушение на чл.37, ал.1 ЗДвП, при завиване наляво за навлизане в друг път, не е пропуснал насрещно движещия се лек автомобил марка "Фолксваген", модел "Шаран", с рег.№ ВР *** СК, като го е блъснал с предната си част в лявата странична част, след което последният автомобил се е отклонил в дясно и е продължил двиЖ.ето си като след около 10 метра е блъснал в лявата страна почти спрелия на границата на кръстовището лек автомобил марка "Дачия",

модел "Логан", с рег.№ Р *** КА, като по непредпазливост е причинил смъртта на водача на този автомобил Д.Е.М..

По делото е изслушана САТЕ, чието заключение не е оспорено от страните и е прието от съда като обективно и компетентно. От заключението се установява, че ПТП е настъпило на 02.05.2022 г. около 13:20 часа в гр.Оряхово, обл.Враца, на Т-образно кръстовище, образувано от *** и път III-106 в светлата част на денонощието, при нормална видимост и сухо пътно платно. Вещото лице описва, че лек автомобил "Фолксваген Шаран", с рег.№ ВР *** СК се е движил по *** по прав участък от пътя в полагашата му се дясна лента в посока гр.Мизия - гр.Оряхово със скорост от около 59,3 км/ч към момента на удара. В един момент водачът на този автомобил, навлизайки в кръстовището и намирайки се на около 12,5 м. от мястото на 1-вия удар, е имал техническа възможност да види и възприеме като опасност навлизащия в лентата му за движ.е с маневра "Завой наляво" лек автомобил марка "Ауди А 4", при което е предприел маневра отклонение вдясно, но поради липса на време и разстояние – попадане на мястото на удара в опасната му зона на спиране, при достигането му с лява странична част по цялата ѝ дължина удря приплъзващо в предна челна част лекия автомобил "Ауди А 4", след което продължава движ.ето си праволинейно и след изминаване на още около 10 м. с предна челна част по цялата ѝ ширина удря почти спрелия на границата на кръстовището лек автомобил "Дачия Логан". Лекият автомобил "Ауди А 4" се е движил по ул."Арх.Цолов" по прав участък от пътя към кръстовището с път III-103 с равнотакъснителна скорост до около 30 км/ч към момента на удара, като при навлизане в зоната на кръстовището при насрещно движещ се в полагашата му се лента автомобил "Фолксваген Шаран" и отстоящ от него на разстояние от около 18,8 м. е предприел маневра "Завой наляво", с която е навлязъл в насрещната лента и при достигане на предна челна част от мястото на удара е бил ударен от лява странична част на лек автомобил "Фолксваген Шаран". Вследствие на този удар и получен ударен импулс лекият автомобил "Ауди А4" е получил увреждания и се е спрял в зоната на кръстовището, след което е преместен напред в посока на движението си на движ.е. Лекият автомобил "Фолксваген Шаран" вследствие на реализирания удар и получен ударен импулс е продължил движ.ето си транслационно и ротационно в посока обратна на часовниковата стрелка и след изминаване на път от около 5,5 м. се е установил в покой, обърнат на около 180 градуса спрямо първоначалната си посока на движ.е. Лекият автомобил "Дачия Логан" вследствие на реализирания удар с лек автомобил "Фолксваген Шаран" и полученият ударен импулс е продължил движ.ето си дъгообразно в посока кръстовището с леко отклонение вдясно и след изминаване на път от около 24 м. се е установил в покой. В експертизата се посочва, че от техническа гледна точка причина за настъпилото ПТП е внезапното навлизане на лек автомобил "Ауди А4" в лентата за насрещно движ.е с маневра "Завой наляво" в условия на кръстовище.

Според експертното заключение, скоростта на движ.е на лек автомобил "Дачия Логан", управляван от Д. М., при движ.е в посока към кръстовището и при наличие на знак "Стоп" е била в режим на равнотакъснително движ.е с възможност за спиране на границата на кръстовището и към момента на удара е около 16,3 км/ч. Вещото лице пояснява, че дори и автомобилът да е бил установен в покой на границата на

кръстовището, отново би бил участник в ПТП.

В заключението на САТЕ се сочи, че лек автомобил "Дачия Логан", с рег.№ Р *** КА е фабрично оборудван с предпазни триточкови инерционни колани, които обаче не защитават посоката и движ.ето на главата на пътника, а при страничен удар, кореспондиращ с механизма на ПТП, действието на предпазния колан се свежда до минимум.

Между страните се спори и относно обема на настъпили вреди от ПТП и наличието на причинно-следствена връзка с ПТП.

От приложената по делото медицинска документация, както и от заключенията на СМЕ и КСМЕ се установява, че непосредствено след ПТП на 02.05.2022 г. на мястото на инцидента е пристигнал екип на СМЦ-Враца, филиал Оряхово, при което на водач на лек автомобил "Дачия Логан" – Д. М. е поставена диагноза "Контузия на гръдния кош вляво. Съмнение на хемоторакс. Контузия на корема". Същият е транспортиран в Спешно отделение на МБАЛ "Христо Ботев", гр.Враца. Направена му е компютърна томография, при която са установени следните травматични увреждания: Травма на гръдния кош, състояща се от счупване на второ до седмо ребро вляво, подкожен емфизем вляво, дискретен плеврален излив вляво с наличие на парциален /частичен/ пневмоторакс /наличие на въздух в плевралната кухина/, контузия на левия бял дроб; Травма на корема, изразяваща се в руптура на левия диафрагмален купол, херниране на стомаха и слезката в лява гръдна половина; Травма на лумбалния /поясен/ отдел на гръбначния стълб, изразяваща се в счупване на напречните израстъци на втори, трети и четвърти поясни прешлени вдясно и напречния израстък на четвърти поясен прешлен вляво. В рамките на същия ден му е направена операция – ревизия на коремната кухина и е поставен торакален дрен за левостранния пневмоторакс, след което е настанен в Отделение по анестезиология и интензивно лечение на същата болница. Впоследствие е преведен в Хирургичното отделение на МБАЛ "Христо Ботев" АД, гр.Враца за продължаване на лечението. На 06.05.2022 г. отново е опериран - поставен е в трето междуребрие вляво интраторакален дрен и е оставен на активна аспирация, поради перистирация пневмоторакс вляво. На 10.05.2022 г. е направена компютърна томография с контраст на гръден кош, при която е установено, че левият диафрагмален купол е високо разположен, до нивото на бифуркацията на трункус пулмоналис, с ателектатични участаци и стомашният мехур е тотално разположен в гръдната кухина. На 11.05.2022 г. е извършено контрастно рентгеново изследване на стомах, при което има данни за руптура на ляв диафрагмален купол с херниране на стомашен мехур, а на 12.05.2022 г. същият е във влошено общо състояние, поради което е взето решение за оперативно лечение. След операцията е преведен в ОАИЛ, поставен е на изкуствена белодробна вентилация и е въведен в медикаментозна кома. В следващите дни е останал в критично състояние, а на 17.05.2022 г. е настъпил смъртен изход. Заключение на СМЕ и КСМЕ е, че е налице пряка причинно-следствена връзка между травматичните увреждания на Д. М. и ПТП от 02.05.2022 г. Вещите лица от КСМЕ поясняват, че пряката и непосредствена причина за смъртта на Д. М. са усложненията от съчетаната травма при ПТП, а именно - развитието на средно към тежко изразена мастна емболия в белите дробове от счупените ребра, довела до остра сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност.

Между страните се спори и по въпроса какви са били отношенията между ищцата Т. А. и починалия Д. М., респ. претърпяла ли е тя неимуществени вреди от смъртта му.

В подкрепа на излож.те в исковата молба твърдения за съпругеско съжителство между Т. М. А. и Д. М., ищцата е представила писмени доказателства.

От прилож.те документи – договори, допълнителни споразумения, ембриологични доклади, епикризи, спермограми, декларации, удостоверения за заплатени суми, е видно, че в периода от 2012 г. до края на 2021 г. Т. А. и Д. М. са правили неколнократни опити за инвитро оплождане.

Прилож. са пълномощни, от които е видно, че Д. М. е упълномощавал Т. А. да извършва разпоредителни сделки, да оперира неограничено с банковите му сметки, да го представлява с всички права пред всички държавни институции. Приложен е и договор за покупко-продажба на МПС, от който е видно, че ищцата, като пълномощник на Д. М., е продала собствения му лек автомобил.

Във връзка с твърденията, че Д. М. е работел като строител и е реализирал доходи от тази дейност, ищцата е представила преведени документи от нидерландски език относно декларираните от него доходи за периода от 01.01.2020 г. до 30.06.2021 г.

От ищцата са прилож. и договор за кредит, констативен протокол за предоставяне на Виваком ТВ услуги и Договор с Виваком, сключени от Д. М., от които е видно, че като негов постоянен адрес е посочен такъв в с.***, но като настоящ адрес е посочен адрес в ***, който съвпада с посочения по делото и регистриран като настоящ адрес на ищцата Т. М. А..

От прилож.те към допълнителната искова молба документи се установява, че на 07.08.2022 г. и на 12.08.2022 г. са проведени две психологични консултации с Т. А. във връзка със загубата на партньора ѝ, а на 06.10.2022 г. е издадена етапна епикриза от Медицински център "Медкрос" ООД, от която е видно, че е проведена консултация с психиатър, при която е поставена диагноза "Тежък депресивен епизод без психотични симптоми" и е назначена медикаментозна терапия. Представени са и рецепта, както и касова бележка за закупуване на медикаментите.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на доведените от ищцата Т. А. свидетели Е. М. А., Г. А. Ч. и Л. С. С.. От показанията на тези свидетели се установява, че Т. А. и Д. М. са живеели дълги години на съпругески начала, като през по-голямата част от съвместното си съжителство са били в Холандия, където са работили. Свидетелите установяват, че двамата са закупили къща в гр.Бяла, която няколко години са ремонтирали и са имали намерение да се приберат да живеят постоянно в България. Свидетелката А. заявява, че преди инцидента Т. А. е била една от най-щастливите Ж., които свидетелката познава, а свидетелят Ч. заявява, че тя е била хубав, добър, радостен и емоционален човек. Според свидетелите, ищцата и Д. М. са имали перфектни отношения и са били прекрасно семейство. Единственият им проблем е бил, че не са могли да имат деца. Свидетелите установяват, че двамата многократно са правили инвитро процедури, за които Т. А. се е завръщала в България. Според показанията на св.А., само един от тези опити е бил сполучлив и са се родили близнаци, които обаче са загубили, но въпреки тези неуспешни опити, двамата са били

много упорити в желанието си да имат дете и не са се отказвали, а когато Т. се е притеснявала, Д. ѝ е давал кураж да опитат отново и надежда, че ще успеят. Според свидетелите, ищцата Т. А. е преживяла много тежко смъртта на Д. М. и се е променила коренно. Свидетелката А. заявява, че двете с ищцата са прекарвали много безсънни нощи, както и че оттогава не е виждала Т. да се усмихва. Според свидетелката, ищцата преживява загубата много по-тежко от други техни познати, които са преминавали през подобни изпитания. Свидетелят Ч. установява, че се е върнал в България на втория или третия ден след инцидента и се е видял с Т. в болницата, при която среща тя е била много разстроена и е плачела. Според свидетеля, ищцата не се е възстановила и до настоящия момент продължава да се чувства зле. Свидетелят С. също установява, че ищцата все още не е преживяла загубата, разстроена е и плаче при всеки разговор, в който се спомене нещо на Д.. Всички свидетели установяват, че след смъртта на Д. са се опитали да помогнат на Т. като ѝ намерят работа и подслон в Холандия, но според свидетеля Ч. вече не ѝ се работи в чужбина и сега живее в гр.Бяла, в къщата, която са ремонтирали с Д., тъй като там има роднини и може да разчита на помощта на майка си и брат си.

Съдът кредитира показанията на посочените свидетели, тъй като същите нямат родствена връзка с ищцата, не са заинтересовани от изхода на делото и са възприели непосредствено състоянието ѝ след смъртта на Д. М..

От заключението на изслушаната СППЕ се установява, че след ПТП ищцата Т. А. е претърпяла шок от внезапната загуба на най-близкия си човек и е имала безсъние, потиснатост и липса на желание да контактува с други хора. Настъпила е "Остра психогенна реакция", изразяваща се в потиснатост, плач, тъга за мъжа, с когото е живяла на семейни начала. Тази реакция е протрахирала във времето и е преминала в "Тежък депресивен синдром", който е наложил психиатрична и психологична помощ. Към момента на прегледа ѝ от вещите лица, ищцата няма психично заболяване, а депресивната симптоматика отзвучава. Налице е тревожност, която е разстройство на психичното здраве, което с отдалечаване във времето на психотравмата отзвучава.

По отношение на твърденията за претърпени неимуществени вреди от другия ищец В. Б. А., по делото са представени медицински документи. От писмените доказателства и от заключението на СМЕ се установява, че след инцидента ищецът А. е получил следните травматични увреждания: Черепно-мозъчна травма, състояща се от сътресение на главния мозък и контузия на главата. Той също е транспортиран с екип на спешна медицинска помощ до Спешно отделение на МБАЛ "Христо Ботев", гр.Враца. При постъпването му там е в задоволително общо състояние – ало- и автоориентиран, без ясен спомен за случилото се, оплаквал се е от леко главоболие, без гадене и повръщане. След прегледи на различни специалисти и образни изследвания и приет на лечение в Хирургичното отделение на болницата. Направена му е компютърна томография на главен мозък, при която няма данни за огнища на хеморагична контузия и демаркирани зони с променена плътностна характеристика, както и за деформационно-дислокационни изменения и за счупване на костите на черепната основа и калвария. Неврологичният му статус по време на болничното наблюдение не е показал отклонения от нормата. Проведено е комплексно болнично лечение, включващо: режим на

легло, активно неврологично наблюдение, медикаменти. През периода на болничното лечение е бил в добро общо състояние, без данни да огнищна неврологична симптоматика или менингеален синдром. Изписан е на 04.05.2022 г. в добро общо състояние, без отпадна неврологична симптоматика, с указания за хигиенно-диетичен режим. Заключение на СМЕ е, че сътресението на главния мозък е най-леката дифузна мозъчна травма, за която е характерно наличието само на функционално-динамични нарушения на функциите на главния мозък. При правилно проведено лечение и режим и нормално протичане на оздравителния процес, възстановяването настъпва за 3-5 седмици. Лечението е приключило успешно и дълготрайната прогноза е благоприятна.

От показанията на разпитаната по делото свидетелка Г. Р., която е стринка на В. А., се установява, че след катастрофата ищецът се е променил физически и психически. Според свидетелката, ищецът не е виждал добре, бил е със силно главоболие и болки в тялото, което е наложило да го водят на преглед в гр.Русе, при който му е предписано медикаментозно лечение. Свидетелката твърди, че той има и проблеми в училище – гледа в една точка, мислите му не са там, изглежда отчаян, умислен и не говори. По съвет на класната му ръководителка са искали да го заведат на психиатър, но той не е пожелал, като е казал, че не е луд. Според свидетелката, и в момента няма промяна в състоянието му, поради което роднините му говорят и се опитват да му дават кураж, но той не реагира и все едно е под хипноза.

Между страните не се спори, че към датата на събитието – 02.05.2022 г. за автомобил марка "Ауди", модел "А4 Авант", с рег. № ВР*** ВТ е било налице валидно застрахователно правоотношение по ЗЗГОА с ответника ЗД "Бул Инс" АД, както и че ищите Т. М. А. и В. Б. А., лично и чрез своя баща и законен представител Б. А. А., са отправили до ЗД "Бул Инс" АД писмена застрахователна претенция на основание чл.380 КЗ, получена на 21.07.2022 г. С писмо изх. № НЩ-4961/01.08.2022 г. ответникът е отговорил, че не е налице основание за уважаването на претенцията за изплащане на застрахователно обезщетение по повод претърпени от Т. А. вреди, тъй като не са установени особено близки взаимоотношения между нея и починалия Д. М. и действително претърпени от смъртта му вреди, а с писмо изх. № НЩ-4962/01.08.2022 г. ответникът е отговорил, че не е налице основание за уважаването на претенцията за изплащане на застрахователно обезщетение по повод претърпени от В. А. вреди, тъй като в представения констативен протокол лицето не фигурира като пострадало от произшествието, което е абсолютна предпоставка за изплащане на обезщетение по ЗЗГОА.

При така възприетата фактическа обстановка, настоящият съдебен състав прави следните правни изводи:

Предявените искове са с правно основание чл.432, ал.1 КЗ вр. чл.45 ЗЗД.

Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и по правило тъждествена по обем с отговорността на делинквента. За да се ангажира отговорността по чл.432, ал.1 КЗ е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка "Гражданска отговорност" между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това трябва да са налице и всички кумулативни предпоставки от фактическия състав на чл.45 ЗЗД,

пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован спрямо увредения за обезщетяване на причинените вреди, а именно: извършено виновно противоправно деяние от делинквентна, от което в причинно-следствена връзка да са настъпили вреди за пострадалия от сочения вид и в търсения размер. Тежестта за установяване на тези обстоятелства се носи от ищеца, като единствено за наличието на вина законът въвежда оборима презумпция с разпоредбата на чл.45, ал.2 ЗЗД.

Нормата на чл. 429, ал. 1 от КЗ установява, че с договора за застраховка "Гражданска отговорност" застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие, а разпоредбата на чл. 432, ал. 1 от КЗ предоставя право на увредения, спрямо който застрахованият е отговорен, да иска обезщетението пряко от застрахователя. За да се породят това право следва да бъдат изпълнени изискванията на нормата на чл. 380 КЗ, а именно отправена писмена претенция до застрахователя по риска "ГО" и изтичане на срока за окончателно произнасяне от страна на застрахователя, визиран в разпоредбата на чл. 496, ал. 1 от КЗ – 3 месечен срок, считано от предявяване на претенцията пред застрахователя.

Както бе посочено, по делото е безспорно обстоятелството, че към датата 02.05.2022 г. реализираният ПТП лек автомобил "Ауди А4", с рег. № ВР *** ВТ е бил застрахован при ответника ЗД "Бул Инс" АД по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, като ПТП е настъпило в срока на застрахователно покритие на договора. Ангажирани са и доказателства за заявена на 21.07.2022 г. писмена претенция от ищите Т. А. и В. А. пред застрахователя – ответник на основание чл.380 КЗ, но на 01.08.2022 г. по същата са постановени изрични откази на застрахователя за изплащане на застрахователни обезщетения. При тези данни настоящият съдебен състав приема предявените иски за допустими.

От заключението на изслушаната САС се установи по категоричен начин настъпването на ПТП на 02.05.2022 г. в 13:20 часа в гр.Оряхово, на кръстовището на *** и път III-306, вследствие виновното и противоправно поведение на Х. Ш. Б., който като водач на застрахования при ответника лек автомобил "Ауди А4", с рег. № ВР *** ВТ, в нарушение на чл.37, ал.1 ЗДвП при завиване наляво за навлизане в друг път, не е пропуснал насрещно движещия се лек автомобил марка "Фолксваген", модел "Шаран", с рег.№ ВР *** СК, като го е блъснал с предната си част в лявата странична част, след което последният автомобил се е отклонил в дясно и е продължил движението си като след около 10 метра е блъснал в лявата страна почти спрелия на границата на кръстовището лек автомобил марка "Дачия", модел "Логан", с рег.№ Р *** КА. В този смисъл е и постановената Присъда № 17/20.09.2023 г. по НОХД № 430/2023 г. по описа на ОС-Враца.

От събраните писмени доказателства и заключенията на САС и КАС се установи и причинно-следствената връзка между деянието и настъпилата смърт на пострадалото при ПТП лице Д.Е.М. и телесно увреждане на ищеца В. Б. А..

С оглед на изложеното, съдът приема, че са налице всички посочени предпоставки за ангажиране отговорността на ответника за причинените

вреди вследствие виновното и неправомерно поведение на застрахованото лице.

За да бъде разрешен спора на страните относно настъпването на описаните в исковата молба вреди и техния обем, настоящият съдебен състав взема предвид следното:

По отношение претърпените вреди от ищцата Т. А.:

Ответникът оспорва активната материалноправна легитимация на ищцата Т. А. да получи обезщетение за претърпени неимуществени вреди от смъртта на починалия вследствие ПТП Д. М..

С Постановление № 4/25.V.1961 г. Пленумът на ВС се е произнесъл, че правилното прилагане на закона изисква за неимуществени вреди да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия - неговите низходящи (деца), съпруг и възходящи (родители), и то след като се установи, че действително са претърпели вреди. По-късно, с Постановление № 5/24.XI.1969 г., Пленумът на ВС е признал право на обезщетение и на отглежданото, но неосиновено дете, съответно на отглеждания го, както и на лицето, което е съжителствало на съпружески начала с починалия при непозволено увреждане, без да е бил сключен брак, ако това съжителство не съставлява престъпление и не противоречи на правилата на морала. Следователно по тълкувателен път, с оглед установения в нормата на чл. 52 от ЗЗД принцип на справедливост по отношение кръга на лицата, с право на обезщетение за неимуществени вреди при смърт, Върховният съд е приравнил правните последици от трайно установеното фактическо състояние на тези, произтичащи от юридическата обвързаност на сключен брак, стига по своето конкретно съдържание това състояние да покрива съществените белези на брачната връзка, включително и по отношение на съвместното съжителство между лицата. Поради противоречия в съдебната практика по въпроса дали изброяването на лицата с право на обезщетение е примерно или изчерпателно, е прието Постановление № 2/30.XI.1984 г. С него са дадени указания, че кръгът на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт, е посочен изчерпателно в постановления № 4/61 г. и № 5/69 г. и няма основания за разширението му, включително по отношение на други възходящи и низходящи на починалия и на неговите братя и сестри. Впоследствие с Тълкувателно решение № 1 от 21.06.2018 г. на ВКС по т. д. № 1/2016 г., ОСНГТК е обявено за изгубило сила ППВС № 2/1984 г. и е прието, че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му неимуществени вреди.

Така посочената задължителна съдебна практика налага извода, че на доказване в процеса подлежи видът на връзката между пострадалото лице и претендиращия вреди като преценката е при условията на пълно и главно доказване на факта на специалната връзка, между починалия и лицето, претърпяло неимуществени вреди. При твърдение за наличие на връзка,

основана на съпругеско съжителство, така както е посочено в исковата молба на Т. А., на доказване подлежат фактите на осъществяване на трайна връзка, заключаваща се в общо домакинство, независимо от местоживеенето на лицето, поддържане на общност на отношения от материален и нематериален характер, съвместна грижа на лицата едно за друго, когато съжителстват само двете лица и нямат деца. При доказване на фактическо съжителство, лицето, което се позовава на такава връзка с пострадалия следва да установи, че освен емоционални и духовни отношения с починалия, е имал и общо домакинство, общи икономически отношения, свързани с полагане на общи усилия за задоволяване нуждите на семейството и осигуряване на неговото благополучие, т. е. съвместния общ стремеж на двамата съпрузи за осигуряване средства за семейството, взаимност и обща грижа един за друг. На доказване подлежи общността между лицата, общото им управление на домакинството, общи планове и осъществяването им, общо съпреживяване на различни събития.

Настоящият съдебен състав намира, че в случая ищцата Т. А. е провела пълно и главно доказване на твърденията си за фактическо съпругеско съжителство между нея и пострадалия при ПТП Д. М.. Съвкупният анализ на събраните по делото писмени и гласни доказателства налага извод, че двамата са живели на семейни начала в общо домакинство, като през по-голямата част от съвместния си живот са били в Нидерландия, където са работили, но в последните години са закупили къща в гр.Бяла, обл.Русе, която са ремонтирали. От свидетелските показания се установява, че са имали намерение да се завърнат в България и да се установят да живеят постоянно в този дом. От прилож.те медицински документи и най-вече от етапната епикриза на Т. М. А. и Д.Е.М. от 27.11.2019 г. /л.л.21-23 от делото/ може да бъде направен извод, че това съжителство е продължило над 10 години. От тези документи е видно, че двойката е имала репродуктивни проблеми от и Т. А. е постъпила в медицинския център за първичен преглед през 2010 г., а през 2012 г. е направен първия опит за инвитро оплождане. При тези данни съдът намира, че е доказано наличието на общност в отношенията между Т. А. и Д. М., изразяваща се в съвместно живеене, общо управление на домакинството, съвместен общ стремеж за осигуряване на средства за семейството, общи планове за бъдещето на връзката им и за дете и предприети постъпки за осъществяването им, общо съпреживяване на различни събития. Следователно помежду им е съществувала връзка, която напълно покрива съществени белези на брачната връзка, поради което Т. А. попада сред кръга на лицата по ППВС № 5 от 24.11.1969 г. , легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък.

Размерът на обезщетението за претърпените от нея неимуществени вреди следва да бъде определен съобразно критериите по чл.52 ЗЗД. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на посочената законова разпоредба не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението.

Настоящият съдебен състав намира страданията, изпитани от ищцата А. вследствие смъртта на нейния съжител на съпругески начала за такива с висок интензитет. От свидетелските показания се установи, че ищцата е

претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в мъка и страдания от загубата на своя близък човек, които вреди са в пряка причинно-следствена връзка с деликта. По безспорен начин се установи, че между ищцата и починалия е поддържана силна, дълбока и хармонична връзка, изградена на взаимно разбирателство и подкрепа както в социално и икономическо отношение, така и в емоционално отношение, включително по повод общия им стремеж да имат дете. При определянето на размера на обезщетението следва да бъде отчетена голямата продължителност на тази връзка – над 10 години, както и фактът, че двамата са правели общи планове за бъдещето, изразяващи се в закупуването и ремонтиране на къща в България и желанието им да се завърнат от чужбина и да се установят постоянно в този дом. Съдът отчита и начинът, по който преживяната загуба се е отразила на ищцата. Силната емоционална връзка и близост се е отразила на интензитета и продължителността на негативните емоционални преживявания, душевна болка и психическа травма след смъртта на нейния партньор, която е била внезапна и неочаквана. От писмените доказателства и заключението на СППЕ се установи, че Т. А. е претърпяла шок от внезапната загуба на най-близкия си човек и е имала безсъние, потиснатост и липса на желание да контактува с други хора. Настъпила е "Остра психогенна реакция", която е преминала в "Тежък депресивен синдром", който е наложил да потърси психиатрична и психологична помощ. Същевременно обаче следва да бъде отчетено, че по делото не са събрани доказателства, от които да се установява дълбоката скръб на ищцата от необратимата загуба да е довела до трайно, необратимо увреждане на психиката ѝ, а според заключението на СППЕ депресивната симптоматика отзвучава и е останала тревожност, която е разстройство на психичното здраве, което обаче отзвучава с отдалечаване във времето на психотравмата.

При определяне размера на обезщетението следва да бъде отчетена и икономическата обстановка в страната към момента на настъпване на ПТП, проявление на която са и лимитите на отговорността на застрахователите. По силата на чл.558, ал.1 КЗ размерът на обезщетението, изплащано от ГФ, не може да надхвърля размера на минималната застрахователна сума по задължителните застраховки, определена за годината, в която е настъпило ПТП, като лихвите за забава на ГФ се изчисляват и заплащат при спазване чл.497 КЗ. Минималната застрахователна сума /лимит на отговорността/ по задължителна застраховка "Гражданска отговорност на автомобилистите" за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт за всяко събитие независимо от броя пострадали лица, съгласно редакцията на чл.492, т.1 КЗ е 10 420 000 лева.

При излож.те съображ.я и с оглед точното прилож.е на материалноправния закон – чл.52 ЗЗД, настоящият съдебен състав намира, че размерът на дължимото парично обезщетение на Т. А. за претърпените негативни душевни преживявания и продължителните емоционални болки от необратимата загуба е 130 000 лв.

По отношение претърпените вреди от ищеца В. А.:

От събраните по делото доказателства се установи, че вследствие ПТП на 02.05.2022 г. ищецът А. е получил черепно-мозъчна травма, състояща се от сътресение на главния мозък и контузия на главата, както и че е бил на болнично лечение в период от 3 дни, като е изписан в добро общо състояние,

без отпадна неврологична симптоматика, с указания за хигиенно-диетичен режим. От заключението на СМЕ се установява, че сътресението на главния мозък е най-леката дифузна мозъчна травма, за която е характерно наличието само на функционално-динамични нарушения на функциите на главния мозък, като при правилно проведено лечение и режим и нормално протичане на оздравителния процес, възстановяването настъпва за 3-5 седмици. Според вещото лице, лечението е приключило успешно и дълготрайната прогноза е благоприятна.

В показанията си свидетелката Райкова твърди, че и след изписването ищецът не е виждал добре, бил е със силно главоболие и болки в тялото, което е наложило да го водят на преглед в гр.Русе, при който му е предписано медикаментозно лечение. Според свидетелката, тези оплаквания продължават и до настоящия момент. По делото са прилож. медицинско направление, амбулаторен лист, резултати от изследвания и рецепти, които са с дата – 09.05.2022 г., т.е. 5 дни след изписването му от болницата и в рамките на посочения от вещото лице възстановителен период. Липсват други документи, които да подкрепят свидетелските показания, че оплакванията продължават и до настоящия момент.

При тези данни настоящият съдебен състав намира, че справедливият размер на обезщетението за претърпените от ищеца А. неимуществени вреди, изразяващи се в претърпения шок от случилото се, претърпяната черепно-мозъчна травма и негативните емоционални преживявания след инцидента е в размер на 3 000,00 лв.

По възраж.ето за съпричиняване:

С отговора на исковата молба ответникът е направил възраж.е за съпричиняване на вредите от страна на пострадалия ищец В. А. и покойния Д. М., като се твърди, че са били без поставени предпазни колани.

За да е налице съпричиняване пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал или бездействал виновно. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на посочения законов текст е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на деликвента, до увреждането като неблагоприятен резултат. Само това поведение на пострадал, което се явява пряка и непосредствена причина за произлезли вреди би могло да обуслови извод за прилагане на разпоредбата за съпричиняването. Принос ще е налице винаги, когато с поведението си пострадалият е създал предпоставки за възникване на вредите. Съпричиняването подлежи на пълно и главно доказване от страна на ответника, който с позоваване на предпоставките по чл.51, ал.2 ЗЗД, цели намаляване на отговорността си към увреденото лице. Изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на посочената законова разпоредба не може да почива на предполож.я, а следва да се основава на доказани по несъмнен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неговото настъпване.

В конкретния случай не се установи по категоричен начин дали по време на ПТП водачът Д. М. и пътникът В. А. са били с поставени предпазни колани, но от заключението на САТЕ става ясно, че при страничен удар,

кореспондиращ с механизма на процесното ПТП, действието на предпазния колан се свежда до минимум. При това полож.е може да бъде направен извод, че при липса на доказани конкретни факти и обстоятелства, въз основа на които да се направи извод за допринасяне за настъпване на вредите и възможност да се разграничи поведението на делинквента от това на пострадалите, възраз.ето за намаляване на обезщетението по реда на чл.51, ал.2 ЗЗД е неоснователно.

В обобщение на изложеното, настоящият съдебен състав намира, че предявеният от Т. А. иск за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди следва да бъде уважен до размер от 130 000 лв., а в останалата част до пълния предявен размер от 200 000 лв. следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан, а предявеният от В. А. иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде уважен до размер от 3 000 лв., а в останалата част до пълния предявен размер от 10 000 лв. следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Ищците претендират върху присъдените обезщетения да бъдат присъдени и законни лихви съгласно чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата на уведомяване на застрахователя с извънсъдебната претенция 0 21.07.2022 г., както и законни лихви върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – 11.08.2022 г. до окончателното изплащане.

Съдебната практика приема, че в хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност" лихвите за забава се включват в застрахователното обезщетение по силата на нормата на чл.429, ал.2, т.2 КЗ, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на чл.429, ал.3 КЗ, като това са тези лихви, които текат от момента на по-ранната от следните дати: датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования на основание чл.430, ал.1, т.2 КЗ, или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице, или от датата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение. След предявяване на претенцията по чл.498 КЗ за застрахователя е налице нормативно предвиден срок за произнасяне по чл.496 КЗ, като произнасянето и неизплащането в срок на застрахователно обезщетение е свързано с: 1/изпадане на застрахователя в забава – чл.497, ал.1, т.1 и т.2 КЗ, в който случай той дължи лихва за собствената си забава, и 2/ с възможност увреденото лице да предяви пряк иск срещу застрахователя в съда на основание чл.498, ал.3 вр. чл.432, ал.1 КЗ.

Това разрешение, че застрахователят следва да покрие спрямо увреденото лице отговорността на делинквента за дължимата лихва за забава от датата на уведомяването си от застрахования за настъпването на застрахователното събитие, или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, която от двете дати е най-ранна, като след изтичане на срока по чл.496, ал.1 КЗ и при липса на произнасяне и плащане на обезщетение от застрахователя, същият дължи законната лихва върху обезщетението за собствената си забава, трайно се споделя в практиката на ВКС - Решение № 128 от 4.02.2020 г. на ВКС по т. д. № 2466/2018 г., I т. о., ТК, Решение № 50073 от 20.07.2023 г. на ВКС по т. д.

№ 587/2022 г., I т. о., ТК, Решение № 50001 от 03.02.2023 г. на ВКС по т.д.№ 2530/2021 г., I т.о., ТК и мн.др.

Процесното ПТП е извършено на 02.05.2022 г. Ищците са заявили писмена претенция пред застрахователя на 21.07.2022 г. На основание чл.493, ал.1, т.5 вр. чл.429, ал.2, т.2 КЗ застрахователят следва да покрие спрямо увредените лица отговорността на делинквента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията им, т. е. от 21.07.2022 г., а след изтичане на срока по чл.496, ал.1 КЗ – 22.10.2022 г. (началната дата на забавата по чл.497, ал.1, т.2, пр.първо КЗ, тъй като в случая липсва искане от застрахователя по чл.106, ал.3 КЗ) и при неоснователен отказ и липса на плащане на обезщетение от застрахователя, дължи законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди за собствената си забава. Ето защо за периода от 21.07.2022 г. до окончателното изплащане на обезщетенията за претърпените неимуществени вреди исквете за заплащане на обезщетения за забава са основателни.

Както бе посочено, ищците претендират върху присъдените обезщетения да бъдат присъдени и законни лихви съгласно чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата на уведомяване на застрахователя с извънсъдебната претенция- 21.07.2022 г., както и законни лихви върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – 11.08.2022 г. до окончателното изплащане.

От така формулирания петитум може да се направи извод, че ищците искат към дължимото на всеки от тях обезщетение по чл.432, ал.1 КЗ да се добави лихвата по чл.429 КЗ, като по този начин се формира главница, върху която да се присъди и обезщетение по чл.497, ал.1 КЗ. Съдът не споделя тази теза. В резултат на деликта възниква облигационно отношение въз основа, на което за делинквента се поражда задълж.ето да обезщети увреденото лице за претърпените от него вреди (чл.45 ЗЗД). Задълж.ето е парично и изискуемостта му настъпва на датата на увреждането (чл.84, ал.3 ЗЗД), като при забава следва да се заплати и дължимата законна лихва (чл.86, ал.1 ЗЗД), предвид забавяне изпълнението на едно парично задълж.е. При наличие на валидно сключен застрахователен договор е налице паралелно облигационно отношение между застраховател и делинквента, което дава възможност на пострадалия алтернативно да насочи претенцията си за обезщетение към застрахователя с предявяване на иск по чл.432 КЗ. Налице е притезателно имуществено право на пострадалия, произтичащо от деликта, поради което застрахователят не може да дължи повече от дължимото от прекия причинител на неопозволеното увреждане, а именно обезщетението за нанесената вреда и законната лихва за забава върху нея до датата на изплащането му. Приемането на обратното би означавало застрахователят да плати сума излизаща извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава за периода от датата на изискуемостта му до деня за погасяването му.

Ето защо съдът намира, че следва да бъде отхвърлена, като неоснователна претенцията за присъждане на законна лихва върху главница, формирана от претендираните обезщетения за вреди и законната лихва по чл.429, ал.3 КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 КЗ на 11.08.2022 г. до окончателното изплащане. Както бе посочено, отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена

по обем с отговорността на деликвента и заплащането на претендираната законна лихва излиза извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава. Евентуалното уважаване на тази претенция би довело до олихвяване на лихви (анатоцизъм), което е подчинено на специален правен режим и съгл. чл.10, ал.3 ЗЗД става съобразно наредбите на БНБ, т. е. допустимо е само доколкото законът изрично го допуска и по ред и условия определени в нормативния акт. Уговарянето на лихва върху лихва е допустимо в отношенията между търговци – чл.294, ал.2 ТЗ и в хипотезите на чл.143, ал.1, изр.2 ЗЗД и чл.507 ТЗ. В останалите случаи начисляването на лихва върху лихва е недопустимо съгласно действащото, както към момента на сключването на застрахователния договор, така и към този момент законодателство.

По разноските:

С оглед изхода на спора, право на разноски съгласно чл.78, ал.1 ГПК има всеки от ищците, съразмерно с уважената част от исковата му претенция.

Ищцата Т. А. е направила разноски в общ размер от 1 400 лв., в т.ч. – 200 лв. заплатен депозит за САТЕ, 700 лв. заплатен депозит за СППЕ и 500 лв. заплатен депозит за СМЕ. От тези разноски следва да ѝ бъде присъдена сума в общ размер на 910 лв., съразмерно с уважената част от исковата ѝ претенция.

Ищецът В. А. е направил разноски в общ размер от 700 лв., в т.ч. – 200 лв. заплатен депозит за САТЕ и 500 лв. заплатен депозит за СМЕ. От тези разноски следва да му бъде присъдена сума в общ размер на 210,00 лв., съразмерно с уважената част от исковата му претенция.

Ищците не са направили разноски за адвокатско възнаграждение, тъй като видно от прилож.я договор за правна защита и съдействие същите са се договорили с адвокат Ж. Т. да ги представлява безплатно на основание чл.38, ал.2 вр. чл.38, ал.1, т.2 ЗАДв. При това полож.е на адв Т. следва да бъде присъдено възнаграждение на основание чл.38, ал.2 ЗАДв. в размер на 9 970 лв., определено съобразно уважената част от исковите претенции и разпоредбата на чл.7, ал.2, т.5 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Право на разноски съгласно чл.78, ал.3 ГПК има и ответника, съразмерно с отхвърлената част от исковите претенции.

Същият е направил следните разноски, свързани с исковата претенция на Т. А.: за адвокатско възнаграждение - в размер на 6 720 лв. с ДДС, за СППЕ - в размер на 700 лв., за КСМЕ - в размер на 2140,80 лв. и за САТЕ - в размер на 200 лв. (половината от общо внесения размер от 400 лв.), т.е. общо 9 760,80 лв. Съразмерно с отхвърлената част на исковата ѝ претенция на застрахователя следва да бъдат присъдени разноски в общ размер от 3 416,28 лв.

Ответникът е направил разноски, свързани с исковата претенция на В. А., както следва: за адвокатско възнаграждение в размер на 1 080 лв. с ДДС и за САТЕ в размер на 200 лв. (половината от общо внесения размер от 400 лв.), т.е. общо 1 280 лв. Съразмерно с отхвърлената част на исковата му претенция на застрахователя следва да бъдат присъдени разноски в общ размер от 896 лв.

Ищците са направили възр.е по чл.78, ал.5 ГПК за прекомерност на договорените и заплатени адвокатски възнаграждения на ответника, което

съдът намира за неоснователно. Договорените и изплатени адвокатски възнаграждения са с ДДС (по делото е приложено удостоверение за регистрация на адв.Гочев по ЗДДС) и размерът на същите е почти в минималния дължим размер, съобразно цената на всеки от исковете, определен в чл.7, ал.2, т.3 и т.5 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения в редакцията ѝ към момента на сключването на договорите за правна защита и съдействие.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.432, ал.1 КЗ на Т. М. А., ЕГН *****, с адрес: ***, сумата 130 000 лв. /сто и тридесет хиляди лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени вследствие смъртта на фактическия ѝ съжител Д.Е.М., починал в резултат на пътнотранспортно произшествие от 02.05.2022 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на уведомяване на застрахователя с извънсъдебната претенция – 21.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Т. М. А. против "БУЛ ИНС" АД иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в останалата част до пълния му предявен размер от 200 000 лв., както и претенцията за присъждане на законната лихва върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни, съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – от 11.08.2022 г. до окончателното им изплащане.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.432, ал.1 КЗ на В. Б. А., ЕГН *****, с адрес: ***, сумата 3 000 лв. /три хиляди лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в качеството му на пострадало лице от ПТП на 02.05.2022 г. в гр.Оряхово, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на уведомяване на застрахователя с извънсъдебната претенция – 21.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОТХВЪРЛЯ предявеният от В. Б. А. против "БУЛ ИНС" АД иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в останалата част до пълния му предявен размер от 10 000 лв., както и претенцията за присъждане на законната лихва върху главницата и лихвата по чл.429, ал.3 КЗ, считано от датата, на която изтичат 15 работни дни, съгласно чл.497, ал.1, т.1 КЗ – от 11.08.2022 г. до окончателното им изплащане.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.78, ал.1 ГПК на Т. М. А., ЕГН *****, с адрес: ***, сумата 910,00 лв., представляваща направени пред първата инстанция разноски за експертизи, съразмерно с уважената част от исквата ѝ претенция.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.78, ал.1 ГПК на В. Б. А., ЕГН *****, с адрес: ***, сумата 210,00 лв.,

представляваща направени пред първата инстанция разноси за експертизи, съразмерно с уважената част от исковата му претенция.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.38, ал.2 ЗАДВ на адвокат Ж. В. Т., с адрес: *** адвокатско възнаграждение за първата инстанция в размер на 9 970 лв.

ОСЪЖДА Т. М. А., ЕГН *****, с адрес: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.78, ал.3 ГПК на Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, сумата 3 416,28 лв. , представляваща направени пред първата инстанция разноси за адвокатско възнаграждение и експертизи, съразмерно с отхвърлената част от исковата ѝ претенция.

ОСЪЖДА В. Б. А., ЕГН *****, с адрес: ***, ДА ЗАПЛАТИ на основание чл.78, ал.3 ГПК на Застрахователно дружество "БУЛ ИНС" АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: ***, сумата 896,00 лв., представляваща направени пред първата инстанция разноси за експертизи, съразмерно с отхвърлената част от исковата му претенция.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването на преписи от същото на страните.

Съдия при Окръжен съд – Враца: _____